

  İNDEK LER (Okumak istediğiniz yazının üzerine tıklayın.)

[Editörden](#)

[Başkandan](#)

[Olağan Genel Kurul Yapıldı](#)

[KAD Sempozyumlarının  r n  İki Kitabımız Yayımlandı](#)

[KAD 4. Kuruluş Yıldı n m  Kutlaması Dörtlü Kutlama Halini Aldı](#)

[Uluslararası Multidisipliner Kadın Kongresi'nin Ardından: Ülkede Muhafazakârlık](#)

[Artarken Kadına  okdisiplinli ve çok Yönlü Bakış](#)

Gönül Pultar

[Bin Kadın Binbir Sorunla Buluştu](#)

Selen Ak n

[Söyleşi: Ahmet Pehlivan ile 2. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu  zerine](#)

Selen Ak n

[*bilimselHaber* Grubundan Bir Yeni Kitap Haberi:](#)

Cumhuriyet, Halk ve Müzik,  zg r Balkılıç

[ yelerden Haberler](#)

[***bülten hakkında***](#)

Editörden

Uzun bir aradan sonra herkese merhaba! Bu sayıdan itibaren editörlük görevini üstlenmiş bulunuyorum. Yaklaşık iki aydır dernekte olmama karşın birçok görevi yerine getirmeye çalışmaktan da çok memnunum. TKAG'ın kuruluşunun 10., KAD'ının ise 4. yılının kutlandığı kokteylin organizasyonu tahminimizden çok zaman aldı, yaz sayısından sonra, bir an önce yayımlamayı arzu ettiğimiz *bülten*'in yeni sayısını ancak şimdi sizlere sunabiliyoruz. Bundan sonraki sayıları, tabii sizlerin de değerli katkılarıyla daha zengin bir içerikle karşınıza çıkarmayı umuyorum.

Bu sayıya gelince; her yılın başında olduğu gibi, dernek başkanımız Gönül Pultar'ın geleneksel Yeni Yıl yazısıyla başlıyoruz. Geçtiğimiz yılı değerlendirdiği yazısı, dernek çalışmalarını anlamak açısından bir rehber konumunda.

Bundan sonra, Ekim 2009'da gerçekleşen olağan    nc  Genel Kurul sonuçlarını bildiren bir haberimiz var.

Derneğimizin düzenlediği iki sempozyumun bildirilerinin, makaleye dönüşmüş metinlerinden birer se kiden oluşan *Kimlikler Lütfen: Türkiye Cumhuriyeti'nde Kültürel Kimlik Arayışı ve Temsili* ve *Karaelmas 2009: Medya ve Kültür* kitaplarının yayımlanışına dair haberlerimizi yine bu sayımızda bulacaksınız.

Sonrasında ise, Bahçeşehir Üniversitesi Akademik Kafe'de gerçekleşen kuruluş yıldönümü kokteylimizden fotoğrafları sizlerle paylaştık.

Takip eden sayfalarda, geçtiğimiz Ekim ayında İzmir'de gerçekleşen "Uluslararası Multidisipliner Kadın Kongresi"ne dair, hem Gönül Pultar Hocamın hem de benim izlenimlerimizi aktardığımız yazılar bulunuyor. Gönül Hoca kongrenin ilk iki gününe, bense son iki gününe katılmak durumunda kalmıştık. Dolayısıyla, ilginç bir tesadüfün ürünü olarak bu yazılar ortaya  ıktı.

Bu sayıda bir de söyleşimiz var. (Lefkoşa'nın Kuzey Kıbrıs kesimindeki) Uluslararası Kıbrıs  niversitesi'nin Eğitim Fakültesi dekanı Prof. Ahmet Pehlivan ile "2. Uluslararası Dünya Dili Türkçe" Sempozyumu  zerine gerçekleştirdiğim söyleşiyi, özellikle Türkçe'nin bugünkü

durumuna dair getirdiği yorumlar açısından aydınlatıcı bulacağınızı umuyorum.

“bilimselHaber” elektronik-posta grubumuza gelen haberlerden biri de, zgr Balkılıç’ın Tan Yayınları’ndan çıkan *Cumhuriyet, Halk ve Müzik* adlı kitabı üzerineydi. Bu haberi de sizlerle paylaşmayı düşündüm.

Bu arada, yaklaşık 1100 üyeye sahip bu grubun katılımlarının daha da çoğalmasını diliyoruz. Bu posta grubu sayesinde daha çok paylaşmayı arzu ettiğimiz hem Türkiye hem de dünyaya dair, kültür araştırmalarını ilgilendirebilecek konferans, sempozyum, bildiri, *web* kaynakları, yeni yayınlar, açık pozisyonlar, seminerler, toplantı ve burslar gibi haberleri daha aktif ve güncellenmiş bir şekilde, yenilemeyi bir an önce gerçekleştirmek istediğimiz *web* sitemizde de eşzamanlı olarak yayınlamayı diliyoruz. Böylesi bir *web* sitesinin Türkiye’de olmadığını düşünürsek, bu misyonu üstlenecek bir sitenin çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Üyelerden haberler bölümümüz bu sayımızda da var.

Bitirirken, siz okuyuculardan her türlü haber, yorum, öneri ve eleştiriyi beklediğimizi belirtmek isterim. Kitap yorumu yapmak isteyecek ye ya da okuyucularımıza, kendilerine kolaylık olması için, kitap yorumu kurallarımızı yolluyoruz. Bununla birlikte, *bülten*’e dair fikir ve eleştirilerinizin de bizleri aydınlatacağını düşünüyoruz.

Sevdiklerinizle beraber mutlu ve keyifli, çalışmalarınızda ise verimli bir yıl dilerim. Yepyeni sayılarda buluşmak dileğiyle...

Selen Akn

[İÇİNDEKİLER](#)

Başkandan

Yeni binyılın ilk onyılının sonuna gelirken, herkese merhaba!

Geride bıraktığımız yıl, KAD açısından bir hayli hareketli geçti. İki yılda bir düzenlenen sempozyumlardan biri gerçekleşti; genel kurul yapıldı ve yeni kurullar seçildi; derneğin düzenlediği sempozyumlar ürünü iki kitap çıktı; ve derneğin dördüncü kuruluş yıldönümüyle birlikte, Türkiye Kültür Araştırmaları Grubu'nun ilk bir araya gelişinin onuncu yıldönümü kutlandı.

2009'un ilk yarısı, derneğin 2-4 Temmuz arasında Zonguldak'ta, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi'yle ortaklaşa düzenlediği "Karaelmas 2009: Medya ve Kültür" sempozyumuna hazırlıkla geçti. Yönetim Kurulu'nun, dernek adına sempozyumun organizatörlüğüne görevlendirdiği, Yönetim Kurulumuz etkinliklerden sorumlu üyesi Nurçay Türkoğlu'nun Zonguldak'ta düzenlediği sempozyum, kentin yerel basınında ilgi görür ve yankı bulurken, bu satırların yazarı dahil, birçok katılımcının da bu ilginç ve önemli kenti tanınmasına vesile oldu. Bir kez daha, Nurçay hocaya ve ona yardım eden Bürkan Serbest ve Gönül Bakay hocalar ile Marmara Üniversitesi araştırma görevlilerinden oluşturduğu ekibe, bütün dernek üyeleri adına teşekkürlerimi sunarım.

Sonbaharda, tatil dönüşü ilk gayretler ise, Ekim ayında yer alması gereken, iki yılda bir yapılan olağan genel kurul toplantısı için harcandı. 25 Ekim'de gerçekleşen Genel Kurul'da yapılan seçimlerle, kurullara yeni üyeler katıldı. Geçtiğimiz dönemde Yönetim Kurulu'nda görev yapmış Bürkan Serbest, Nurçay Türkoğlu ve Hakan Yücel'e; Danışma Kurulu'nda görev yapmış Sema Erder'e; ve Denetleme Kurulu'nda görev yapmış Seval Karabulut'a, emekleri için bütün üyeler adına teşekkür ederim. Bu dönemde Yönetim Kurulu'na katılmış olan Gönül Bakay, Emine O. İncirlioğlu ve Alper Maral'ı; Danışma Kurulu'na (yeniden) katılmış olan Şule Toktaş'ı; ve Denetleme Kurulu'na katılmış olan Zeynep Eren'i kutlar, yeni görevlerinde başarılar dilerim. Denetleme Kurulu'na bir kez daha seçilen Fazıl Şahin ve Şule Tarakçıoğlu'nu; Danışma Kurulu'na bir kez daha seçilen Onur İnal, Elif Hatun Kılıçbeyli, Suat Kolukırık ve Neşe Özgen'i; ve Yönetim Kurulu'na bir kez daha seçilen Mustafa Pultar'ı kutlar, derneğe verdikleri ve verecekleri mesai için gene bütün üyeler adına teşekkür ederim. Bu arada, ayrıca, genel kurula katılan üyelerden beni yeniden Yönetim Kurulu'na seçen üyelere, gösterdikleri güven için teşekkür etmek isterim.

Yeni Yönetim Kurulu henüz seçilmişken, Kasım ayı içerisinde çifte gelişme oldu: Derneğin nur topu gibi iki eseri ortaya çıktı. 2005 yılında İstanbul'da düzenlenmiş olan "Kimlik ve Kültür" sempozyumunun, yayımlanacak iki kitabının ilki, [Kimlikler Lütfen: Türkiye Cumhuriyeti'nde Kültürel Kimlik Arayışı ve Temsili](#) ODTÜ Yayınları'ndan çıktı. Temmuz 2009'da düzenlenen sempozyumun kitabı ise, TÜBİTAK'ın destek koşulları mucibince en geç Kasım 2009'da basılmış olmalıydı ve doğrusu Nurçay Türkoğlu ile ona sempozyumu düzenlemeye de yardım etmiş olan Sevilen Toprak Alayoğlu ve Bora Mustafa Altun, bir mucize yarattılar ve sempozyumla aynı adı taşıyan *Karaelmas 2009: Medya ve Kültür* (Urban Çeviri Hizmetleri Ltd. Şti. yayını) kitabını, o tarihte okur önüne çıkardılar. Onları kutlar, emekleri için teşekkür eder; ayrıca her iki derlemedeki bütün yazarlara, katkılarından dolayı teşekkür ederken, ortaya çıkardıkları çalışmalardan dolayı kutlarım.

Yeni Yönetim Kurulu'nun ilk etkinliği de, bu kitapların çıkışının da kutlandığı, bir davet düzenlemek oldu. 2009, Türkiye Kültür Araştırmaları Grubu'nun ilk toplantısının onuncu yılı olduğu için, kuruluş yıldönümlerini genellikle kurulduğu ilk baharda kutlayan dernek, Ekim 1999'da ilk defa toplanan TKAG'ın da kuruluşunu da anmak üzere, bu yıl kuruluş yıldönümünü sonbaharda kutlamayı tasarlamıştı. Dolayısıyla, Cumartesi 19 Aralık akşamı, Bahçeşehir Üniversitesinin Boğaz'a nazır nefis terasında düzenlenen kokteylde içkilerini yudumlayanlar, dört olayı birden kutladılar: KAD'ın dördüncü kuruluş yılı, TKAG'ın ilk toplantısının onuncu yılı, *Kimlikler Lütfen*'in yayımlanışı ve *Karaelmas 2009*'un yayımlanışı. Davete, KAD'ın düzenli aidat ödeyen üyelerinden başka, 1999'dan beri çeşitli etkinlikler dolayısıyla işbirliğinde bulunulmuş bütün meslektaşlar; ve şimdiye kadar yayımlanmış olan bütün kitapların (yani daha önce çıkmış *Kültür ve Modernite* ile *Türk[iye] Kültürleri*'nin de) yazarları çağrılmışlardı. Kokteyli, bağlı bulunduğu üniversitede düzenleyen, Yönetim Kurulumuz etkinliklerden sorumlu üyesi Gönül Bakay hocaya, gene bütün dernek üyeleri adına teşekkür ederim.

Yeni Yönetim Kurulu'nun, yaptığı ilk toplantıdan itibaren, öncelikli olarak ele aldığı en önemli mesele, 2011 yılında gerçekleşmesi planlanan, artık gelenekselleşmiş sempozyum konusu oldu. Çeşitli öneriler değerlendirilmeye ve kimi temaslar yürütülmeye başlandı, Şubat 2010 bitmeden yeni bildiri çağrısını ilan edebileceğimizi ümit ediyoruz.

2010 başlamasıyla birlikte dernek ofisinde düzenlediğimiz toplantılara yeniden başladık. İlk "konuşmacı"mız, 5 Ocak 2010 günü, ülkemizin değerli genç kompozitörü (ve hâlen KAD genel sekreteri) Alper Maral'dı. Dernek merkezinde, "Müzik Tasarımı Üzerinden Japonya ve Türkiye'de Paralel Gelişen Batılılaşma Stratejileri ve Avantgarde Hareketler - Bir Kesit" başlıklı, çok ilginç, açıklamalı bir konser verdi. Toplantı, dernek üyelerinin ve onların konuklarının katılımıyla gerçekleşti.

Geçtiğimiz yıl içinde, "bilimselHaber" elektronik grubu kayıtlı üyeleri 1000'i aştı—bu satırlar yazılırken 1100'e yaklaşmış durumda. KAD olarak, gösterilen ilgiden çok mutluyuz,

“bilimselHaber” üyelerine teşekkür ederiz. Bu vesileyle, moderatörlüğü, bulunduğu ABD'den yürüten Onur İnal'a da teşekkürlerimi iletmek isterim. Tabii dileğimiz, “bilimselHaber” üyelerinin çok daha fazla sayıda bilimsel etkinlik haberi ve çağrı göndermeleri; ve bizlerle daha da yakın işbirliğine girmeleri, KAD'a üye olmaları. Etkinliklerimizin ve çalışmalarımızın düzenlenmesine yardım edecek arkadaşlara çok ihtiyacımız olduğu gibi, henüz gerçekleştiremediğimiz çok proje bulunuyor. Açıkcası, sizlere ihtiyacımız var.

Yeni bir üyemiz, (Manchester Üniversitesi'nden) Selen Akün , *bülten*'in editörlüğünü üstlendi, bu sayı onun eseri. Ayrıca derneğin idari koordinatörlüğünü de yapıyor.

Geçtiğimiz yıl içinde üye olmuş olanların hepsine "hoş geldiniz" derken, bütün KAD üyelerinin, “bilimselHaber” üyelerinin ve *bülten* okurlarının her birinin, Yeni Yılını kutlar, sağlık, mutluluk ve başarılar dilerim.

Gönül Pultar

[İÇİNDEKİLER](#)

Olağan Genel Kurul Yapıldı

KAD'ın olağan     nc  Genel Kurulu, Pazar 25 Ekim 2009 günü saat 14:00'te dernek ofisinde yapılmıştır. Yapılan seçimlere göre:

Yönetim Kurulu'na Gönül Bakay, Emine O. Incirlioğlu, Alper Maral, Gönül Pultar ve Mustafa Pultar asil; Ergun Çağatay, Sema Erder, Bilge Gürsoy, Yasemin Inceoğlu ve Ali Vahit Turhan yedek  ye seçilmişlerdir.

Danışma Kurulu'na, Onur İnal, Elif Hatun Kılı beyli, Suat Kolukırık, Neşe  zgen ve şule Toktaş asil; Füsun  oban-Döşkaya, Nazan Haydari-Pakkan, Feride  nal, Eren Pultar ve Annedith Schneider yedek  ye seçilmişlerdir.

Denetleme Kurulu'na Zeynep Eren, Fazıl şahin ve şule Tarak oğlu asil; Seren Ereng zgin, Ayşe Kutlu ve B rkan Serbest yedek  ye seçilmişlerdir.

Yönetim Kurulu'nda yapılan görev dağılımı şu şekilde gerçekleşmiştir:

Başkan: Gönül Pultar

Başkan yardımcısı: Emine O. Incirlioğlu

Etkinliklerden sorumlu  ye: Gönül Bakay

Sayman: Mustafa Pultar

Genel Sekreter: Alper Maral.

Danışma Kurulu  yelerinin görev dağılımı da şu şekilde gerçekleşmiştir:

Gelişme/Basın/Halkla İlişkiler Birimi: Neşe  zgen

Kitap Yayın Kurulu Birimi: şule Toktaş

Süreli Yayın Birimi: Suat Kolukırık

Haber Bülteni, Web sitesi ve Elektronik Tartışma Grubu Birimi: Onur İnal

Özel Gruplar Kurulu Birimi: Elif Hatun Kılı beyli.

İÇİNDEKİLER

KAD Sempozyumlarının Ürünü İki Kitabımız Yayımlandı

Kimlikler Lütfen: Türkiye Cumhuriyeti'nde Kültürel Kimlik Arayışı ve Temsili

TKAG sonrası KAD'ın ilk etkinliği, Koç Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi'yle ortaklaşa gerçekleştirdiği sempozyum, "Kültür ve Kimlik" başlığıyla 14-17 Haziran 2005 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenmişti. Sempozyumda sunulan bildirilerin, makaleye dönüşmüş metinlerinden oluşan ve dernek başkanı Gönül Pultar tarafından derlenen bir seçki, Kasım 2009'da, bir önceki *bülten*'de bildirildiği gibi, ODTÜ Yayıncılık tarafından yayımlandı. (Yapıtın "İçindekiler"i de o *bülten* sayısında yer almıştır.)

Derleyen: Gönül Pultar

Ankara: ODTÜ Geliştirme Vakfı, Kasım 2009.

ISBN: 9944344788, 478 sayfa

Türkiye Cumhuriyeti 90. yılına doğru yol alırken, toplumumuz bir kimlik krizine doğru mu gidiyor? Kültürel kimlik konusu, son yıllarda gündemin ön sıralarına yerleşirken, çeşitli iç ve dış etkenler, gittikçe giriftleşen, alacağı yön tam kestirilemeyen, bir kimlik sorunu yaratmakta... Gelişmeleri, her türlü siyasal gündemin dışında ve ötesinde, bilimsel bir ortamda, tarihsel bağlam içinde, değişik açılardan değerlendirmenin, bir durum saptaması yapmanın gereği ortadadır.

Gönül Pultar'ın titiz çalışmasıyla ortaya çıkan bu derleme, bir "durma ve düşünme" olanağı yaratarak, tam da bunu gerçekleştiriyor. Cumhuriyet kurulmadan önce ve kurulurken yürütülen kültürel kimlik arayışlarını ve bunların yeniden müzakeresini irdeledikten ve o süreçte ortaya çıkmış olan meseleleri hatırlattıktan sonra; kültürel kimliğin, genetik, etnik, dinsel, dilsel ve ulusal boyutlarıyla olduğu kadar, mekânda ve metinde temsiline odaklanıyor.

TKAG-KAD'ın düzenlediği beşinci kültür araştırmaları sempozyumu olan ve 2-4 Temmuz 2009 tarihlerinde Zonguldak Karaelmas Üniversitesi'nde gerçekleşen "Karaelmas 2009: Medya ve Kültür" başlıklı sempozyumda sunulan bildirilerin makaleye dönüşmüş metinlerinden oluşan bir seçki de yayımlandı.

Derleyenler : Nurçay Türkoğlu ve Sevilen Toprak Alayoğlu.
İstanbul: Urban Çeviri Hizmetleri Ltd. Ş., Kasım 2009.

Tel: 0212 211 23 13

ISBN: 978-605-89134-1-7

İÇİNDEKİLER

Sunuş	11
Genel Oturumlar:	
Medya ve Siyaset Kültürü	
HIFZI TOPUZ	19
Kontralar	
ETHEM ÖZGÜVEN	23
Yerel Medyanın Gerekliği	
ATILLA ÖKSÜZ, ERMAN YERDELEN, FİKRET BİLA, ORHAN ERİNÇ	25

I. BÖLÜM

KÜRESEL MEDYA / YEREL MEDYA

Küresel Medya Akışında Görünmeyenler ve Kırılmalar	
NURÇAY TÜRKÖĞLU	41
Kanunlar, Cezalar ve Ağalar: Şanlıurfa'da Yerel Medya	
ECE ALGAN	53
Alternatif Medya Yörüngesinde Misyon Televizyonculuğu	
SEVİLEN TOPRAK ALAYOĞLU	63
Yerel Haber ve Kültür: Yerel Televizyon Haberciliği	
VİLDAN MAHMUTOĞLU	79

II. BÖLÜM

ZONGULDAK ARAŞTIRMALARINDA MEDYA VE KÜLTÜR

Zonguldak'ta Macar Uzmanlar (1923-1950)	
YÜCEL NAMAL	97
Zonguldak Basın Hayatı (1923-1950)	
DİLŞAD YİRSUTİMUR	109
Medyanın Zonguldak Maden İşçilerinin İş Yaşamına Bakış Açısı	
MUSTAFA YÜCE	123

III. BÖLÜM

TOPLUMSAL HAREKETLER

Toplumsal İletişim Açısından Toplumsal Hareketler: Kamer	
'Özdüşünümsellik, İletişim Ortamı ve Eylem'	
EŞENGÜL AYYILDIZ	137
Toplumsal Hareketlerde İnternet Kullanımı	
PERRİN ÖĞÜN EMRE	149
'Dayağa Hayır Kampanyası' (1987) ve Medyadaki Yansımaları	
İŞİL RUACAN SİLAHTAROĞLU	165

IV. BÖLÜM
KAMUSAL ALAN

Duvarın Ötesi ve Berisi: Kamusal Alanın Neredeliğine İlişkin Bir Araştırma ÖZLEM OĞUZHAN.....	185
Kamusal Alan Kavramına Getirilen Eleştiriler Ekseninde Karşıt Kamusal Alanlara Yönelik Bir İnceleme: Türkiye Sosyal Forumu Örneği SERHAT ÇOBAN.....	201
Medyada Kent İmgeleri: Kentlerin Kültür Yoluyla Pazarlanması-İstanbul Örneği KAAN TAŞBAŞI.....	213

V. BÖLÜM
SİNEMA

Unutmak İstemenin Boşluğunu Dolduranlar: Arabesk-Noir ya da Hiçlik Kutsamaları Z. TUL AKBAL SÜALP.....	227
Türk Sinemasında Sınıfsal Çatışma; 'Karanlıkta Uyananlar' Filminde Toplumsal Gerçekçilik AYŞE KONCAVAR.....	239

VI. BÖLÜM
TELEVİZYON

Telegörsel Forumlarda Kadın: Kentli Yoksul Kadın, Kamusal Forumları Nasıl Algılıyor? İNCİLAY CANGÖZ, EMRE GÖKALP, HAKAN ERGÜL.....	253
Toplumsal Dönüşümler ve Televizyon: Günümüz Dizi Uyarlamaları Üzerine Eleştirel Bir Bakış ZEYNEP GÜLTEKİN AKÇAY.....	269

VII. BÖLÜM
SİYASET VE MEDYA

80 Sonrası Türkiye'sinde İletişim Teknolojileri ve Liberal Demokrasi BURÇE ÇELİK.....	283
Bilgi Toplumu Söylemi: 'Türkiye 2006-2010 Bilgi Toplumu Stratejisi' Metninin Eleştirel Değerlendirilmesi BABACAN TAŞDEMİR.....	299
Siyasal İletişim Aracı Olarak Medya Kullanımı: Adalet ve Kalkınma Partisi Örneği Üzerine Bir Analiz AYSUN YARALI AKKAYA.....	317

VIII. BÖLÜM

SANAT VE MEDYA

Kültürel Hafıza: Klasik Batı Müziğinin Türkiye Cumhuriyeti'nin Kültür İnşasındaki Anlamı ASLI KAYHAN.....	337
1998-2008 Yılları Arasında Türk Müziğinde Yozlaşmanın TRT ve Özel Televizyonlardaki Seyri TUBA KARAHİSAR.....	347
Çağdaş Sanatın Sunum Alanlarında Güç Gösterileri: Sermaye, Siyaset ve Erk'in Kullanımı MUKADDER ÇAKIR AYDIN.....	363

IX. BÖLÜM

DİJİTAL KÜLTÜRÜ PAYLAŞMAK

Alt kültür Bağlamında Çevrimiçi Sinema BORA MUSTAFA ALTUN.....	379
Oyun Dünyalarının Gerçek İşçileri: 'Altın Çiftçileri' KEREM YAVUZ DEMİRBAŞ.....	391
Kültür Akışı Olarak Anime ve Çocuk Seyirciler MELTEM ERİNÇMEN KANOĞLU.....	401
Dijital Hayaller Sâri Kırıklıklar: Gündelik Yaşam ve Yeni Medya Teknolojileri LALEHAN ÖCAL.....	409

X. BÖLÜM

GÜNDELİK YAŞAM

Üret(il)en ve Tüket(il)en Çatışmasında Gündelik Hayatımız: Toplumsal ve Kültürel Dönüşümün Bir Uğrağı Olarak Medya Neyi Üretir, Neyi Tüketir? SONER YAĞLI.....	421
Mutfak ve Kadınlar: Mutfak Kadınlara Ne İfade Eder? ŞAHİNDE YAVUZ.....	439

XI. BÖLÜM

TOPLUMSAL CİNSİYET VE MEDYA

Medya İçeriği Aracılığıyla İkili İlişki Kalıplarının Yeniden Üretimi Rumuz: Yaralı Kalp BERRİN YANIKKAYA.....	459
Türkiye Modernleşme Tarihine Sporcu Kadınların Gözünden Bakmak: Cumhuriyet Tarihi Boyunca Kadınların Spor Yoluyla Toplumsal Kimliklerini Kurma Serüvenleri BETÜL YARAR, PETRA HOLZER ÖZGÜVEN, FUNDA CANTEK.....	479

'Türkçe Rapin Kız Sesi': Ayben'in Müziğinde Toplumsal Cinsiyet ve Vokal Nitelik THOMAS SOLOMON.....	497
Reklamlarda Kadının Temsil Biçimleri HALİME TEMEL, TURHAN KORKMAZ.....	511

XII. BÖLÜM
GENÇLİK / MEDYA

'Milenyum Gençliği'nin Dışavurum Medyası Olarak Kısa Film ALPER MARAL.....	529
Yeni Bir Toplumsallaşma Mekânı Olarak İnternet: Üniversite Öğrencilerinin Sanal Ortamı Kullanma Biçimleri ve Sosyalleşme Arayışları GÖNÜL DEMEZ.....	545

XIII. BÖLÜM
AVRUPA / MEDYA

Odalık: Avrupa'nın Görsel İmgeleminde 'Doğulu' Kadın TUĞBA KANLI.....	561
AB'de Medya Okuryazarlığının Sonu: Ürün Yerleştirme CEM PEKMAN.....	569
AB Kültür Politikalarının Medyaya Yansımaları Avusturya Ulusal Televizyonunda Azınlıkların Temsilindeki Değişim ŞAFAK SUPPAN.....	577

ANMA

Küreselleşmenin Gerçekliği: Y-M-D Kuşakları MEHMET SUCU.....	593
---	-----

KATKIDA BULUNANLAR

Katkıda Bulunanlar	598
--------------------------	-----

KAD 4. Kuruluş Yıldönümü Kutlaması Dörtlü Kutlama Halini Aldı

KAD, geçtiğimiz Aralık ayı içinde, kuruluşunun dördüncü yıldönümünü kutlamıştır. Ancak bu kutlama, özel bir kutlama olmuştur. Mart ayında kurulduğu için şimdiye kadar ilkbaharda kuruluşunu kutlayan KAD, Ekim 1999'da ilk toplantısını düzenlemiş olan Türkiye Kültür Araştırmaları Grubu'nun kuruluşunun da onuncu yıldönümünü birlikte kutlamak istemiş ve bundan dolayı her yıl yaptığı gibi ilkbaharda davet düzenlememiştir. Ancak Ekim ayı genel kurul hazırlıklarıyla geçtiğinden, yeni Yönetim Kurulu kutlamayı Cumartesi 19 Aralık günü bir kokteyl şeklinde planlamıştır. Bu arada, Kasım ayı, bu çifte kutlamayı, dörtlü kutlama haline getirmiştir: KAD'ın düzenlediği iki sempozyumun ürünü iki kitap, *Kimlikler Lütfen: Türkiye Cumhuriyeti'nde Kültürel Kimlik Arayışı ve Temsili* ve *Karaelmas 2009: Medya ve Kültür* o ay içinde yayımlanınca, onların yayımlanışını da kutlamak farz olmuştur.

Dernek üyeleri dışında, Ekim 1999'dan bu yana ilk önce TKAG sonra da KAD ile işbirliğinde bulunmuş bütün aydınlar, bilim adamları ve öğretim üyeleriyle sempozyum kitaplarında makalesi olan yazarların davet edilmiş olduğu kokteyl, Bahçeşehir Üniversitesi'nin "Akademik Kafe"sinde gerçekleşmiştir. Özel olarak Ankara'dan ve İzmir'den gelen davetlilerin de katıldığı kokteyl neşe içinde geçmiştir. Aşağıda, kokteylde Dicle Yüksek'in çektiği fotoğraflardan bazı enstantaneler görülmektedir.

Mustafa Pultar – Şule Tarakçıoğlu – Alper Maral – Emine İncirlioğlu

Gönül Pultar - Belma Baskett - Oya Başar

Gönül Bakay - Övgü Tüzün

Clifford Endres - Gönül Uçele - Selhan Endres

Hakan Erdem - Annedith Schneider - Candan Badem

  ner Ciravo  lu

Tarhan Erdem - Orhan Silier - Ayşe Erzan

Teyfur Erdoğan - Giray Pultar - Selen Akün - Bilgen Sütcüoğlu

Eren Pultar - Gülsevil Erdem

Sergilenen Kitaplara Bakanlar

İÇİNDEKİLER

Uluslararası Multidisipliner
**KADIN
KONGRESİ**
“Değişim ve Güçlenme”
13-16 Ekim 2009 İzmir / Türkiye

Ülkede Muhafazakârlık Artarken Kadına Çokdisiplinli ve Çok Yönlü Bakış

Gönül Pultar

Geçtiğimiz 13 ilâ 16 Ekim tarihlerinde İzmir'de, 9 Eylül Üniversitesi'nde, uluslararası ve ilan edildiği gibi çokdisiplinli bir kadın kongresi yapıldı. Çok büyük çapta tutulmuş kongrenin düzenlenmesini, üniversitenin Amerikan Kültürü ve Edebiyatı bölümü öğretim üyelerinden, KAD üyesi Füsun Döşkaya Çoban üstlenmişti. Böyle bir dev organizasyonu başarıyla yürüttüğü için ne kadar kutlansa azdır. Aşağıda katıldığım ilk iki günü kısaca özetleyeceğim.

Kongrenin ilk günü "açılış" günüydü ve o gün sadece ana toplantı salonunda, "devlet erkânı"nın konuşmaları ile genel oturumlar yer aldı. Bu ilk gün sabah salona girer girmez farkedilen en büyük özellik, kadın konusunda bir kongre için, şaşılabilecek derecede çok sayıda erkek katılımcının bulunmasıydı. Bu doğal görülmeliydi, konuşan kadın erkek herkes ülkede kadının durumunun iyi olmadığını kabul ediyordu. Örneğin, İzmir valisi Cahit Kırac konuşmasında okuma yazma bilmeyen kadınlar için kurslar açacağını ilan etti. Yani bırakın "dijital bölünme"yi, ülkede kadın açısından çok daha vahim bir bölünme var. En son söylemem gerekeni en baştan söylersem, sonuçta kongreden edinilen genel izlenim şu oldu: Ülkede, başta çalışan kadın sayısında büyük düşüş olmak üzere, kadın konusunda herşey kötüye gidiyor. Toplumda muhafazakârlık gittikçe artıyor ve bu, durumu fena etkiliyor...

Gene de, ümitsizliğe kapılmak gerekmiyor, çünkü çeşitli konularda iyileştirme yapılıyor, dediler sırasıyla Güldal Akşit, Mehmet Aydın ve Selma Aliye Kavaf. Tesadüfe bakın, bu iyileştirmeler hep de 2002 yılında başlamıştı. Ve, Osmanlı terbiyesiyle yetişmiş bizler, itiraf

ederim karşılarında sustuk oturduk. Milletvekili Gaye Erbatur çok daha samimi konuştu; "uğraşıyoruz, uğraşıyoruz, kadınları gözeten yasa tasarılarının hazırlanmasını sağlıyoruz, ama tam oylamaya konacakken ne oluyorsa oluyor, yasa, söz konusu madde olmaksızın çıkıveriyor" dedi (sonradan CHPLi olduğunu öğrendim, bilmiyordum).

Öğleden sonra, bir de baktık, sabahki erkeklerin büyük çoğunluğu yok olmuş. Meğer hiç ama hiç kadın konusuyla ilgilenmiyorlarmış; anlaşılan yarısı bakanına refakat eden yüksek bürokratmış, kalan yarısı da olsa olsa sivil polis. Etrafta sadece *yuppie* edalı delikanlılar dolaşıyordu, kongreyi düzenleyen firmanın genç kadroları. Ne yalan söyleyeyim, kendimi biraz kandırılmış hissettim. Zira bu davranış, kadın konusunda iyileştirmenin de niteliğini gösteriyordu.

Buna mukabil, Nermin Abadan-Unat'tan Şirin Tekeli'ye, Feride Acar'dan Hidayet Tuksal'a, ülkede kadın konusuna eğilmiş hemen her kadın bilim adamı ve politikacı, kongrenin en azından bir kısmına katılmaya özen göstermişti ve bu çok hoş bir dayanışma havası yarattı.

Öğleden sonra genel oturumlarda, İngiltere'den Mary Evans, "kadın hakları"nı koruma adına Batılı kadınların, Doğulu kadınlara neo-emperyalizm uygulamalarını eleştirerek, çok önemli bir noktaya parmak bastı; zira "beyaz" hemcinslerimiz tam da bunu yapıyorlar. (Örneğin, Amerikalı kadınlar Afgan kadınların hayatlarına kendi akıllarınca çeki düzen verdiklerini sanarken kendilerini gayet üstün hissediyorlar.) Arkasından SUNY'den (State University of New York'dan) Zehra Arat ve ODTÜ'den Yıldız Ecevit "kadın çalışmaları" ya da "kadın araştırmaları"nın ne olduğunu anlattılar. Çok da iyi oldu, kongrede kadın konusunda sunulan her bildirinin, kadın araştırmaları çalışması olmadığını, böylece ilk günden belirtmiş oldular. Ecevit, "kadın işçi ücretleri konusunda bir çalışma, aynı zamanda ücretleri yükseltmeyi, kadınların durumunu düzeltmeyi tasarlamıyorsa, kadın araştırmaları çalışması değildir" diye vurgularken; Arat, kadın araştırmalarının, olumlu anlamda "sosyal mühendislik" olduğuna değindi. En son olarak İzmirli kadın STK temsilcileri söz aldı. İzmir'de kadınların bu alanda bu kadar faal olduğunu öğrenmek hoş sürpriz oldu.

Ertesi sabah paralel oturumlar başladı. Hepsine katılma olanağı olmadığı için ama devasa kongrenin eklektik denilecek kadar çok yönlü havasını yansıtabilmek üzere, sabah ve öğleden sonra katıldığım birer oturumdan izlenimlerimi aktaracağım.

"Diyanet İşleri Başkanlığının Kadın ve Aileye Yönelik Çalışmaları" başlıklı oturumda, Diyanet'te görevli Hatice Güler, "80'li yıllarda Diyanet'te çalışan kadın sayısı %4'tü, bugün %30" diyerek, herşeye rağmen ve sonuçta ülkede kadın açısından durumun genelde iyiye doğru gitmekte olduğunu söyledi. İşin türkçesi, bu tesettürlü hanımlar geçmişte çok çekmişlerdi, hâlâ da çok çekiyorlardı. Oturumu dinlemeye gelmiş vaize hanımlar (ben bu kadar çok sayıda kadın vaizimiz olduğunu bilmiyordum), "biz kendimizi kabul ettirmek için neler çekiyoruz, bilemezsiniz" diyip durdular. Arkasından sözü İstanbul müftü yardımcısı

Kadriye Avcı Erdemli sözü aldı. (Ben İstanbul müftü yardımcısının bir kadın olduğunu da bilmiyordum.) "Aile irşad toplantıları" düzenlediklerini anlattı ve "bu toplantıları düzenlemeye başlayana kadar ülkemizde kadınların bu kadar sorunlu olduklarını bilmiyordum" dedi. Kadınlar hemen her konuda telefon edip yardım istiyorlarmış. Son olarak söz alan, Hacettepe Üniversitesi'nden Hicret Kiraz Toprak, Ankara'da benzer deneyimlerini anlattı.

Bu oturumda (benim çok kısaca özetlediğim) öne sürülen görüşler konusunda uzun uzadıya fikir yürütülebilir ve yürütülmelidir de. Ben burada şu iki hususa değinmekle yetineceğim. İlki, ilk bildiriyle ilgili ve bir soru şeklinde: Muhafazakârlık (çok çeşitli nedenler dolayısıyla) ülke genelinde artarken, kadınların ülke genelinde işgücüne katılımındaki artış da paralel şekilde olmakta değil mi; bir başka deyişle, artış, ancak (bu tesettürlü hanımlar ya da Akşit ve Kavaf gibi) muhafazakârlık ilkelerini kabullenen kadınlara geçit verilme şeklinde değil mi? (Tabii istatikselsel olarak, ülke genelinden söz ediyorum, yoksa İstanbul dükaliğinde durum başka.)

İkinci husus ise son iki bildiride sözü edilen kadın sorunlarıyla ilgili. Erdemli ve Toprak'a göre kadınlar, "vakt-i zamanında hırsızlık yaptım, ama şimdi kocama söylersem benden soğur, vicdanımı rahatlatmak için ne yapayım?"; "komşum Alevi, gene de ziyaretine gidebilir miyim?" gibi dinsel nitelikli sayılabilecek soruların yanında, tamamıyla günlük hayatla ilgili, "kocam hasta ama doktora gitmeyi kabul etmiyor" gibi sorunlarının çözülmesini, hatta rüyalarının tâbir edilmesini istemekteler. Hatta, bu son türden dile getirilen sorular ve sorunlar sayıca çok daha fazla; kadınlar çekinmeseler neredeyse günlük hayatta nasıl kalkılıp oturulur, onu dahi soracaklar. Bu da, dinin, bir itikat meselesi olduğu kadar, hatta olduğundan çok, bir yaşam tarzı olduğunu söyleyenlerin (örneğin Şerif Mardin'in), bu konuda haklı olduğunu göstermekte. Belli ki Erdemli ve Toprak'a başvuran "dini bütün" kadınlar, kendi zihinsel ufuklarının sınırları içinde ve yaşamlarının çerçevesinde, *etiquette* konusunda herşeyi bilmek istiyorlar ve hâlen bu konuda çok açlar. Bu, kırsal kesimden kentlere göçün doğurduğu bir olgu mu, yoksa ülke genelinde kadınlarda bir uyanışın belirtisi mi? Kadınları eğitmemiş olmamızın acısını mı çekiyoruz? Herhalûkarda, ortada yanlış olarak "dinsel" diye nitelendirilen, önemli bir toplumsal sorun var.

Öğleden sonra, "Women and Literature" (Kadın ve Edebiyat) ana başlığıyla düzenlenen çok sayıda İngilizce oturumdan birinin başkanlığını yaptım. (Avusturya'nın Klagenfurt kentinden) Alpen-Adria Universitat'dan Nicola Mitterer, Robert Musil'in Türkçe'ye *Kalitesiz Adam* olarak çevrilen romanındaki bir kadın karakteri inceledi, ama (romana çok az kişi aşına olduğundan olsa gerek) dinleyicilerden pek ilgi görmedi. (Kanada'daki) York Üniversitesi'nden Özlem Ezer-Boyd, Halide Edib Adıvar ve Selma Ekrem'in, anılarında, Arap kadınlar hakkında görüşleri üzerine bir bildiri sundu. Tabii bu yazar hanımlar, kendilerinden daha az "beyaz" saydıkları bu kadınları hor görmüşler. Ama bu "Osmanlı

Oryantalizmi" konusu da dinleyicileri pek "açmadı." En son olarak, Hacettepe Üniversitesi'nden, Amerikan Etüdleri Derneği'nin enerjik genç sekreteri Tanfer Emin Tunç, Amerikalı yazar Wendy Wasserstein'in bir piyesinin kadın başkişisinin çözümlemesini yaptı.

Her ne kadar fazla tartışma yer almadıysa da, bu oturum, hem konu hem de entelektüel düzey olarak tam anlamıyla uluslararası nitelikteydi ve dünyanın belli başlı herhangi bir sempozyumunda yer almış olabilirdi. (Benim için hoş sürpriz ise, Ezer-Boyd'un, bildirisinde, Ekrem'in Türkçe'ye *Peçeye İsyan* adıyla çevrilmiş *Unveiled* yapıtıyla ilgili yazdığım—ve Brill tarafından 2005'te yayımlanan *How Far is America from Here* adlı derlemede yer alan—makaleye değinmesiydi.) Böylece (ikinci günün akşamı) kongreden gayet olumlu bir izlenimle ayrıldım.

İÇİNDEKİLER

Bin Kadın Binbir Sorunla Buluştu

Selen Akün

Kongrenin ilk iki gününe tanık olan Gönül Pultar Hocamın yazısından sonra, ben de sadece son iki gününe katılabildiğim bu dev organizasyondan beni en çok düşündüren hususlara dair izlenimlerimi sizlerle paylaşacağım.

Kadını kimliksizleştiren ve cinsiyetsizleştiren “Bayan” kelimesinin günümüzde bu derece yaygın olduğu bir durumda, böylesi geniş bir perspektifte “Kadın”ın ele alınacağı bir kongrede yer almak, kuşkusuz çok heyecan vericiydi. Bugüne kadar Türkiye’de bu çapta ele alınmamış bir olgunun hakettiği derecede 18 ana konu ve 175 altbaşlıkla yaklaşık 800 bildiri ve 200 poster sunumla gerçekleşmesi ise çok önemli bir başarı olmuştu. “Değişim ve Güç” ana tema olarak belirlenmişti. Kongreyi düzenleyen, aynı zamanda dernek üyemiz olan Füsün Çoban Döşkaya’ya buradan bir kez daha teşekkürlerimi sunmak isterim.

En az 1000 kişiyi ağırlayan kongrede birçok oturumu elemek durumunda kalacağımızdan ötürü daha çok insana ulaşabilmek amacıyla poster sunumla katılmıştım. Ancak en çok ilk gün ilgi çeken posterler daha sonra pek görünür sayılmazlardı.

Yakından takip edemesem de özellikle hem akademi dünyası hem de toplumda yeterince tartışmaya açılmamış “Felsefe ve Din’de Kadın” (ki bu oturumlardan birinde birinin bildirisinin engellendiğini ve bir başka oturumda korsan bildirinin sunulmaya çalışıldığını duymuştum), “Kadın ve Denizcilik” ve birçokları tarafından miadını doldurmuş addedilip önüne “post” takısı getirilen feminizm kavramının “Feminizmler” başlığı altında tartışılmasının önemini burada vurgulamak isterim.

Belirtmem gereken bir başka nokta ise aşağıda kimi zaman isimlerini bilmediğim ve fikrini belirttiğim kişilerin cinsiyetlerine yapacağım vurgudur. Kadın kongresinde fikir beyan edenlerin cinsiyetinin, bizleri bir çözümleme yapmaya yakınlaştıracığını düşündüğüm için bu yolu seçtim.

“Kadın ve Dil” (Women and Language) başlıklı oturumlardan birinin başkanlığını Dokuz Eylül Üniversitesi'nden Doğan Günay üstlenmişti. Bildiriler sırasıyla şöyleydi; Ayşe Nur Sır'ın “Tarihten Günümüze Türk Dilinde Kadın”; Albina Garifullina'nın “Türk-İngiliz Dillerinde Kadın İmajı Geçen Deyimler ve Atasözleri”; Turgay Han ve Gencer Elkılıç'ın “Dilbilgisel ve İfade Bağlamında İngilizce ve Türkçe'de Cinsiyetçilik” ile Betül Erkir, Sarp Erkir ve V. Doğan Günay'ın ““Kadın” Sözcüğünün Türkçe Sözcüklerdeki Tanımına Artzamanlı Bir Bakış”.

Dinleyiciler yaklaşık 10 kişiydi. Hemen ilk bildirinin ardından, feminist yöntemi özümsemiş biri olduğunu anladığım bir dinleyiciden gelen eleştirel bir yorumla başlayan tartış(ama)ma neredeyse bütün bildirilerin soru cevap kısmına yansdı. Bildirinin “Erkeği vezir de rezil de eden kadındır” atasözünün kadını olumlu bir yere koyduğunu iddia etmesi üzerine, aslında durumun hiç de öyle olmadığını vurgulayan yorum, dinleyiciler arasında hiç de doğru bulunmamıştı. Hatta felsefeci bir erkek tarafından “Feministsiniz diye böylesi iddialı ve asabi mi olmanız gerekiyor?” diyerek “sinirle” susturulmaya bile çalışıldı. Esasen çok da verimli geçebilecek bu tartışmayı ne yazık ki başlatan kişi ve benden başka sahiplenmemişti. “Ne yani şimdi atasözlerini mi değiştireceğiz?” gibi, bir kadından gelen oldukça yüzeysel bir tepkiye, “Hayır bizim burada yaptığımız sorgulamadan ibarettir” dediğimde görünürde sonlanan diyalog aslında içselleştirilmiş olan bu durumun, değiştirilmesi çok zor bir derinlikte olduğunu bana bir kez daha anlattı. Oturum başkanının tartışmalara bireysel fikriyle son noktayı koyma meyli ise düşündürücüydü.

Bir diğer sorunsa oturumların hangisine gideceğinizi (koşturacağınızı) şaşırmanızdı. En az 4-5 kişinin sunum yaptığı salonlarda belki de 3. konuşmacı ilginizi çekiyordu. Bu şekilde bir oturumun sonuna yetişmiştim.

Hülya Gacar'ın “Alevilikte Kadın” başlıklı sözlü bildirisini dinlemek istiyordum. Daha önce beraber yemek yemiştik. Master'ı tez aşamasında bırakan, çift diplomalı bir hemşireydi. Emekli olunca sağlık eğitmenliği üzerine iş bulamamış, hiç kullanmadığı ilahiyat diplomasını kullanmaya karar vermişti. Öğrencilerine evreni anlatırken “planetorium” a götüren, onların her türlü düşüncüyü tartışmalarını isteyen “çağdaş” bir din öğretmeni idi.

Tahmin ettiğim üzere diğer oturumlara kıyasla din oturumunda en az 30 dinleyici vardı. Popüler bir aktüel haber dergisinde görevli master öğrencisi bir kadın gazeteci bildiri sahibine, “İddia ettiğinizi söylediğiniz cümleyi kanıtlamanız gerekir, burası akademik bir ortam” diyordu. Aynı gazeteci az sonra bu soruya kendi cevap vermek durumunda kalmıştı, çünkü o da, “Gittiğim bir köyde bana öyle söylenmedi.” şeklinde kişi adı vermeden bir

iddiada bulunmuştı Benim daha sonra ikisiyle de yaptığım sohbette anladığım (gazeteci hanım diğeriyle dışarıda konuşmamayı tercih edip, ayrılmıştı), üst-orta sınıftan olduğu anlaşılan gazetecinin önyargılı tutumu olmuştu. Elbette bu tutumda “Alevilik’te dede” kavramından bahsedilirken Hülya Hanım’ın dile getirdiği, “Erkekler dururken tabii ki kadınlar “dede” (yani otorite) sahibi olamazlar” cümlesi tetikleyici olmuştu. Hülya Hanım ise, tartışmanın getirdiği noktaya hazırlıklı gelmediği için, emin olduğunu ifade ettiği bir bilgiyi kitap ismini hatırlayamadığından, savunamaz durumda kalmıştı ve bunun eleştirilmesine anlam veremiyordu. Elbette bu akademik bir kongreydi ve iddialarınızı kanıtladığınız oranda argümanınızın güçleneceği gerçeği ortadaydı, ancak akademi dışı isimler bu ortama kabul edildiğine göre, orada konuşma hakları vardı. Aynı paralelde akademik ortamlarda çalışmalarını sürdüren insanların, eleştirel analizlerden uzak, betimlemeye dayalı, kişisel duruşlarını ifade etmekten kaçınan, hele politika üretmek gibi bir dertleri hiç de olmayan bildirilerini de dinlemiştik.

Toplumsal cinsiyet ve kadın konusunu araştıran üniversite öğretim üyeleri ve araştırmacıların biraraya geldiği bir fikir atmosferi çok değerliydi. Belki de en çok birbirimizi dinleyip anlamaya çalışmayı denemeliydik. Ancak böylesi bir davranış sergilendiğinde, kafalarda üzerinde düşüneceğimiz soru işaretleri oluşuyordu. Ayşe Durakbaşı, Fatmagül Berktaş ve Mine Göğüş Tan’ın yer aldığı kapanış konuşmalarında da belirtildiği gibi, feminist yöntem yerine metinleri ataerkil söylemlerden arınmamış yöntemlerle ortaya koyduğumuzda esas temel olan dönüşüm hedef alınmıyordu. Aynı şekilde feminist metodun henüz yaygınlaşmadığı ve oturtulamamış olduğu, uygulayanların ise yeni metodlar geliştirmesi gerektiğinde ise hem fikirlerdi.

Kadını hakettiği güce kavuşturacak, dengeleri sağlayacak bir toplumsal dönüşüme önayak olmasını dilediğim bu kongrenin, aldığım duyuma göre, 10 ciltlik dev bir set halinde yayımlanması planlanan bildirilerin tam metinlerini heyecanla bekliyoruz...

Yazar Alev Aksoy Lytle Croutier (ortada) ve Füsun Çoban Döşkaya (sağda), Croutier'e armağan edilen heykelle poz verirken, (London College of Fashion'dan) Reina Lewis (solda) bakıyor.

Kadın STK'ları temsilcileri.

İki katılımcı: Lynette Jordan (Glasgow Ü.) - Salwa Hdelb/Qannam (Filistin Ulusal Yönetimi Kadın İşleri Bakan Yardımcısı)

"Diyanet İşleri Başkanlığının Kadın ve Aileye Yönelik Çalışmaları" oturumu. Öndekiler bildiri sunanlar ve oturum başkanı; arkada ayakta kiler, vaize hanımlar.

(CEDAW - Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women / Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi eski başkanı, ODTÜ'den) Feride Acar (solda) ve Füsun Çoban Döşkaya (sağda), (Boğaziçi Ü'den) Nermin Abadan-Unat'a (ortada) armağan edilen heykelciği inceliyorlar.

İÇİNDEKİLER

SÖYLEŞİ

2. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ahmet Pehlivan'ın düzenleme kurulu başkanlığında, 9-11 Aralık 2009 tarihlerinde UKÜ ve Malpas Hotel, K.K.T.C.'de gerçekleşti.

Sempozyumun temel amacı, küreselleşme süreci içinde Türkçenin farklı boyutlarda irdelenmesini sağlamaktı. Türkçenin tanıtılması, sorunları, eğitimine ilişkin kuramsal ve uygulamalı çalışmalarını paylaşmak amaçlı sempozyumun bildiri konuları ise şöyleydi: "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi", "Türkçenin Anadili Olarak Öğretimi", "Türk Dünyasında Türkçe Öğretimi", "Sanat, Bilim Dili ve Türkçe", "Türkçenin Sözvarlığı ve Dilbilgisi", "Kitle İletişim Araçları ve Türkçe", "Dil Politikaları", "Türkçenin Coğrafyası (Ağızlar, şiveler, lehçeler)", "Dilbilim ve Türkçe".

UKÜ'de öğretim görevlisi olarak çalıştığım 2006-2008 yılları arasında benim de dekanım olan sevgili Ahmet Pehlivan Hocama bu söyleşiyi kabul ettiği için bir kez daha teşekkür etmek isterim. Aşağıda 29 Aralık 2009 Salı günü UKÜ'de kendi ofisinde gerçekleştirdiğimiz söyleşiyi bulacaksınız.

Selen Akiün: Size öncelikle sempozyumun Kıbrıs'ta yapılmasının ne gibi bir fark yarattığını sormak isterim. Herhangi bir yankı buldu mu?

Ahmet Pehlivan: Yansımaları hala var. Sempozyumun olduğu dönemde K.K.T.C.'deki hemen tüm yazılı basında bir hafta boyunca yayınlandı. TRT 2 sempozyum çekimlerini yayınladı. TRT 1 radyosunda iki gün boyunca sempozyum danışma kurulunda yer alan Prof. Dr. Cahit Kavcar ve Prof. Dr. Sedat Sever'le söyleşi yapıldı. BRT'de benimle bir söyleşi yapıldı.

Ayrıca bir takım uluslararası çapta kendini kanıtlamış bilimsel dergilerde de bu ay ve önümüzdeki aylarda sempozyuma geniş yer verilecek. Örneğin Almaya'da yayınlanan *Turkic Languages*, bu ay duyurusunu yapacak. *Turkish Studies* ise özel dosya hazırlayacak. *Folklor ve Edebiyat* ve *Bilgi* dergileri bu sempozyumdan seçilecek bildirilerden oluşacak birer özel sayı hazırlayacak.

S.A: Peki bildirilerin konu dağılımı nasıl ve neye göre belirlendi? Uluslararası nitelik bağlamında Kıbrıs ve Türkiyenin dışında katılımcılar oldu mu? Sempozyumu sayısal açıdan değerlendirecek olursanız kaç oturumda kaç bildiri sunuldu?

A.P: Sempozyumda 99 bildiri sunuldu. “Dünyada Türkçe” başlıklı bir panel de düzenlendi. Toplam 12 ülkeden katılım gerçekleşti. Ülkeler şu şekilde; Arnavutluk, Almanya, ABD, Azerbeycan, İsveç, Kazakistan, Macaristan, Norveç, Kırgızistan, Hollanda, KKTC ve Türkiye. Amacımız genelde biraraya gelmek taraftarı olmayan Dilbilimciler, Türkologlar ve Türkçe eğitmenlerini biraraya getirmektir.

S.A: Tartışmalı ve dikkat çeken oturum ya da bildirilerden değişik tespit ve yöntemlerden örnek verebilir misiniz?

A.P: Birkaç bildiriden bahsetmek isterim. İsveç’li Prof. Dr. Eva Csátó Johanson’ın “Türkçe Konuşan Dünya” başlıklı bildirisi dikkat çekiciydi. Hollanda’da yaşayan Doç. Dr. Kutlay Yağmur’un “Batı Avrupa’da Türkçe Öğretiminin Durumu: Eğitimbilimsel ve Toplumbilimsel Tespitler” başlıklı bildirisi ise halen devam etmekte olan, Batı Avrupa’da yaşayan Türk çocuklarının eğitiminin günümüzdeki durumunu araştıran yaklaşık 10000 kişinin katıldığı, büyük bir projeye dair gözlemleri içeriyordu. Prof. Dr. Nurettin Demir’in panelde sunduğu “Kıbrıs Ağzının Eğitimdeki Yeri” başlıklı konuşması ise kayda değerdi.

S.A: “Dünya Dili Türkçe” oldukça iddialı bir başlık. Bu bir hayal mi yoksa Türkçenin dünya toprakları üzerine yayılmışlığı anlamında bir gerçeğe mi gönderme yapıyor? Bu bağlamda açılış konuşmalarından birinde Türkçenin dünyada konuşulması bakımından 5.sırada yer aldığı söylenmiş. Burada sanırım ana Türkçeden bahsediyoruz. Türkçe’nin bugünün dünyadaki yeri hakkında ne düşünüyorsunuz? Dünyadaki Türkologların sayısında bir artış var mı?

A.P: Evet Türkiye Türkçesi değil, ana Türkçe’den bahsediliyor. Ki bu doğrudur. Şu anda tarihte görülmemiş bir şekilde Türkçe üzerine yapılan araştırmalarda artış var. Sadece Türkiye Türkçesi değil, özellikle SSCB’ nin yıkılışından sonra Türki diller üzerine de yoğunlaşıyor. Türkçe öğrenme konusunda da artış var. Bunda Türkiye’nin içinde bulunduğu AB süreci gibi siyasi konumun da etkisi büyük. Ekonomik açıdan da Türkiye dışa mal satmaya başladı ve ticari ilişkilerden dolayı da Türkçe öğrenmek isteyenlerde artış oldu.

Kıbrıs'a gelecek olursak, Güney Kıbrıs'ta bulunan University of Cyprus, Turkish & Middle Eastern Languages bölümü 10-12 olan kontenjanını 25-30'a çıkardı. Özellikle Avrupa'da, örneğin Almanya'da artış görüyoruz. Ayrıca Makedonya'da Türkçe resmi dil oldu ve kendi dillerinin önüne geçti. Afrika'da da dil okulları çoğaldı, Çin'de de artış var. ABD'de ise azalma söz konusu. Orada yerleşik olan daha büyük etnik gruplar var. Son dönem yaşanan terör durumlarından dolayı Arapça öğrenmeye meyil var.

S.A: Prof. Dr. Nükhet Saracel, açılış konuşmasında Claude Delaval Cobham'ın bir referans kitabı olan *Excerpta Cypria* adlı çalışmasında, Kıbrıs'ın dünyada Türkçe'nin en güzel konuşulduğu yerlerden biri olduğunu açıkladığını belirtmiş. Bugünkü Kıbrıs Türkçesinin ve dil yapısının Osmanlı dönemi Türkçesi, Rumca ve İngilizceden etkilendiğini söyleyebilir miyiz? Kıbrıs'ta konuşulan Türkçenin bu bağlamda ağızlar, şiveler ve lehçeler - ki bu kavramlar hep karıştırılır- açısından durumu nedir? Kıbrıs Türkçesi mesela Azeri Türkçesi gibi bir lehçe midir? Yoksa yine bir lehçe olan Türkiye Türkçesine dair bir ağız mıdır?

A.P: Cobham'ın bahsettiği Türkçenin güzel konuşulduğunu düşündüğü bir diğer yer ise İstanbul'muş bu arada. Evet Kıbrıs Türkçe'sinin söz varlığı ve yapısal olarak Rumca ile etkileşim halinde olduğu bir gerçek. Söz dizimsel açıdan da Rumcayla ortaklıklar var. Mesela "Anladım şu ki Güneydesin." cümlesini örnek verebilirim. Türkçede böyle bir söz dizimi yoktur. "Ha, söyle, şu aradım gendini." Esasen bir yan cümledir ve "Kendisini aradığımı söyle" demektir. Vurguyla sağlanan soru cümlesi bir başka etkileşim örneğidir. "Senin adın SelenDİR?" cümlesini örnek verebiliriz. Buna benzer yapı Azerice'de de vardır ama Kıbrıs ağızı farklıdır. Rumcadan etkileşim en çok bu şekilde, esasen Latince ya da İtalyanca kökenli kelimeler de var. Örneğin, *gadsavida* (tornavida) bu şekilde. Aynı şekilde Kıbrıslı Rumların kullandığı bazı sözler de Yunanca'da yok. Kıbrıs Rumcasında geçerli. Bunlar bizde de kullanılıyor.

Kıbrıs Türkçesi Anadolu ağızı temellidir. Şive ve ağız aynı şeydir; İngilizce karşılığına *dialect* diyoruz. Anadolu ağızına karşın Kıbrıs ağızında yapısal farklılık olmuş. En büyük fark ise söz dizimindeki farklar. En az 10-12 yapısal farklılık var ki bu da az değil. Bir de ilk başlarda anlaşılmasının sebebi Kıbrıslı Türklerin çok hızlı konuşmasından kaynaklıyor. İngilizce'den ise kelime bazlı etkileşimler olmuş; *bus* (otobüs), *stop* (fren) gibi.

S.A: Son dönemde yabancıların Türkçeye ilgisi nasıl? Türkçenin (Türkiye Türkçesi) tanıtılması kapsamında neler yapılıyor ve yapılabilir? Özellikle Yabancılar Türkçe Öğretimi üzerine açılan yeni programları düşünecek olursak bu bağlamda Türkçenin son dönemde popüler bir dil olma yönünde ilerlediğini düşünebilir miyiz? Ve tabii bu bağlamda sempozyumda bu konuda bildiriler ve gelişim amaçlı tartışmalar ve stratejiler üretildi mi?

A.P: 2000' li yıllarda Yabancılar Türkçe Öğretimi'ne dair ilgi arttı. Sempozyumda bu konuda bir strateji geliştirildiğini söyleyemeyeceğim. Türkçenin gelişimi için bütün kesimleri birleştirici planlı bir eğitim birlikteliği yok. Dil1, Dil2 (Language1, Language2 [L1L2])

dediğimiz hem Türklere (D1) hem de yabancılara Türkçe öğretimi (D2) en popüler araştırma alanı durumunda.

S.A: Bugün Türkçenin (Türkiye Türkçesinin) kullanımı ve gelişimi açısından en büyük sorun nedir? Henüz yeterince araştırılmamış ve araştırma konusunda eksiklik olduğunu düşündüğünüz bir alan var mı? Türkçenin geleceğini nasıl görüyorsunuz?

A.P: Türkçeye yerleşen yabancı kelimeler bence bir sorun teşkil etmiyor. Bu popüler kültürün yarattığı bir süreç. Anlatılanlar gibi bir tehdit durumu yok. Daha doğrusu bu yaklaşım bilimsel temelli değil. Örneğin İsviçrede de aynı sorun var.

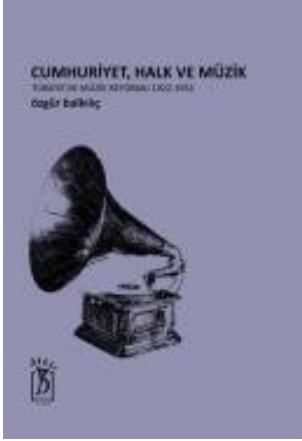
Mesela “kitap” Arapça’dan geçti ve kaldı ama bir de “ödünçlemeler” diye bir durum var. Kimi kelimeler artık popülerliğini yitiriyor. Bilgisayarın ilk popüler olduğu dönemde *komputer* (sözlü olarak) olarak geçiyordu, şimdi yok. Ama mesela bankamatik Türkçeye geçti. Tabii yaşam tarzı taklidi gibi durumlar doğuruyorsa, bunu sosyologlar daha iyi bilir.

Bir de ayrıca terim karmaşası var. Doğru betimlenememe gibi büyük sorunlar var. Örneğin, zarf tümleci mi dolaylı tümleç mi, takısız ad tamlaması mı sıfat tamlaması mı gibi hemfikir olunmayan durumlar var. Bunun dışında Türkçeyi nasıl öğreteceğimizin cevabını bilmiyoruz. Aynı ekolden olanlar hemfikir ama ekoller arası diyelim, ortak ilke sorunu var. Bir de yapısal olarak bütün dilleri inceleyen dilbilimciler ile Türk dilini inceleyen Türkologlar arasında da anlaşmazlıklar oluyor. Hatta yurtdışında Türkçe çalışanlar arasında bu anlaşmazlığa pek bir anlam veremeyenler bile var.

İÇİNDEKİLER

bilimselHaber Grubundan Bir Yeni Kitap Haberi

Cumhuriyet, Halk ve Müzik: Türkiye'de Müzik Reformu 1922-1952

Özgür Balkılıç

Erken Cumhuriyet Dönemi müzik politikalarına odaklanan bu çalışma, bir yandan dönemin ulus inşa süreci ile "halka doğru" gitme çabaları arasındaki ilişkiyi başta halk müziği olmak üzere farklı müzik türlerine dönük politikalar çerçevesinde anlamlandırmaya çalışırken, öte yandan Türkiye'de 1922-1952 yılları arasında gerçekleştirilen müzik reformuna ışık tutuyor.

Kitapta genç Cumhuriyet'in müzik alanındaki tercih ve müdahaleleri ulus inşasına dair genel kuramsal tartışmalarla ilişkilendirilirken, dönemin ve ülkenin özgünlüklerinin de altı çiziliyor. Adnan Saygun, Muzaffer Sarısözen, Bela Bartok gibi isimlerden Halkevleri'nin tüm ülkeye yayılmış şubelerine kadar yeni bir müzik yaratmak için verilen uğraşın çelişkilerine, hayallerine, başarı va başarısızlıklarına yer veren çalışma, Cumhuriyet tarihinin üzerinde çok tartışma yürütölmekle birlikte pek de bilinmeyen bir kesitine eğiliyor.

"Temiz ve soylu türküler" in nasıl "bütün memleketi tek duygu haline getirmek" için seferber edildiğini konu alan bu kitapta, Türk Tarih Tezi'nden Güneş Dil Teorisi'ne dönemin egemen düşünsel yaklaşımlarının müzik alanındaki yansımalarını izleyecek, aynı zamanda halkçılığın ve milliyetçiliğın söz konusu dönemde kazandığı özgün biçimlere de tanıklık edeceksiniz.

İÇİNDEKİLER

Üyelerden Haberler

Neşe Özgen bir AB Projesine Çağrıldı

Sosyoloji profesörü ve hâlen Okan Üniversitesi Sosyoloji Bölümü başkanı H. Neşe Özgen, bir COST (European Co-operation in the Field of Scientific and Technical Research - Bilimsel ve Teknik Araştırma Alanında Avrupa İşbirliği) projesini Türkiye'ye taşıdı. Böylece de COST'un MC'sinin (Action Management Committee - Aksiyon Yönetim Komitesi'nin) Türkiye temsilcisi oldu.

"COST ISO 803" numaralı, "Remaking eastern borders in Europe: a network exploring social, moral and material relocations of Europe's eastern peripheries" (Avrupanın doğu sınırlarını yeniden çizmek: Avrupa'nın doğu periferilerinde toplumsal, manevi ve maddi yeniden yerleş[tir]meleri keşif ağı) başlıklı projede Bulgaristan ile Yunanistan arasındaki sınırları incelemeye çağrılan Prof. Özgen, bu çalışmaya kendi geliştirdiği, "Borders as source of conflicts and possibilities: On the Delta of Turkey's Borders with Greece and Bulgaria" (Çatışmanın ve imkânların kaynağı olarak sınırlar: Türkiye'nin Yunanistan ve Bulgaristan'la üçlü sınırı) başlıklı projeye katılıyor.

Araştırmacı olarak aynı üniversiteden Zeynep Alemdar, Sabancı EUROSPHERE'den Bülent Küçük, Yıldız Teknik Üniversitesi'nden Ozan Erözden, ODTÜ'nün Kıbrıs'taki yerleşkesinden Cenk Saraçoğlu'nun ve ayrıca üç "bursiyer" in katıldığı bu çalışmanın dört yıl sürmesi planlanmaktadır.

Bu çalışma, Okan Üniversitesi'ni de, Türkiye'de sosyal bilimler alanında bu projeyi alabilmiş üçüncü üniversite haline getirdi.

Üyemizi kutluyor ve başarılarının devamını diliyoruz.

Şule Toktaş 2009 TÜBİTAK Teşvik Ödülüne Layık Görüldü

Kadir Has Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü başkanı Şule Toktaş, "göç alanında transit göç, kaçak göç, göçün dokümantasyonu, uluslararası göç ve azınlık göçü konularındaki uluslararası düzeyde üstün nitelikli çalışmalarından ötürü," 2009 TÜBİTAK Teşvik Ödülü'ne layık görülmüştür. Uluslar arası ilişkiler doçenti Şule Toktaş hocamız, derneğimizin Eylül 2007'de düzenlediği "İç/Dış/Göç ve Kültür" başlıklı sempozyumun da düzenleyicilerindendi. TÜBİTAK ödül töreni 25 Aralık 2009'da, Ankara'da, Cumhurbaşkanlığı Köşkü'nde gerçekleşmiştir.

Üyemizi kutluyor ve başarılarının devamını diliyoruz.

Şule Toktaş (Arkada sağdan dördüncü)

Emine O. İncirlioğlu “Kültür ve Mekân” Özel Sayısının Konuk Editörlüğünü Yaptı

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin yayını *Dosya*'nın Ekim 2009 tarihli 16. sayısı, antropoloji doçenti, mimar Emine O. İncirlioğlu'nun konuk editör olarak yayıma hazırladığı “Kültür ve Mekân” özel sayısı olarak yayımlandı.

Gönül Pultar'ın Avrupa'da "Türban" Konusunu İşleyen Makalesi İngiltere'de Yayımlandı

Gönül Pultar'ın Avrupa'da "türban" konusunu işleyen, "Postmodern Resistance or Public Mask: The Islamic Veil in Europe" (Postmodern Direniş ya da Kamusal Maske: Avrupa'da İslamî Tesettür) başlıklı makalesi, 2009 yılında, Joensuu Üniversitesi'nden Jopi Nyman'ın yayıma hazırladığı, Cambridge Scholars Publishing tarafından İngiltere'de yayımlanan [*Post-National Enquiries: Essays on Ethnic and Racial Border Crossings*](#) (Ulus Sonrası Tahkikler: Etnik ve Irksal Sınır Geçişleri Üzerine Denemeler) adlı derlemede çıktı (ss. 114-127).

İÇİNDEKİLER

***bülten* Hakkında**

bülten, Kültür Araştırmaları Derneği tarafından, sanal ortamda ve ücretsiz olarak üç ayda bir yayımlanır.

ISSN 1302-924X,   Ocak 2010 Sayı 35

Kültür Araştırmaları Derneği,
 nebolu Sokak 9/4, Set st , Kabataş, 34427  stanbul
Tel/Faks (212) 292 22 29
<http://www.kulturad.org>

KAD adına sahibi
Gönül Pultar
gpultar@kulturad.org

Editör
Selen Ak n
[selen.akun @kulturad.org](mailto:selen.akun@kulturad.org)

Kültür Araştırmaları Derneği, disiplinlerarası bilimsel bir yaklaşımla, tarihsel ve karşılaştırmalı kültürel araştırmalar yaparak kuram ve yöntemler geliştirmek, uygulamaya yönelik çalışmalar üstlenmek ve desteklemek amacıyla 1999 yılında oluşan Türkiye Kültür Araştırmaları Grubu'nun devamı olarak 2005'te kurulmuştur.

Derneğin etkinlikleri konusunda bilgi almak ya da temasa geçmek için
<http://www.kulturad.org> adresine,
bülten in daha önceki sayılarına ulaşmak için
http://www.kulturad.org/id_43 adresine başvurulabilir.

  İNDEK LER